

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

Сучасні тренди розвитку
бібліотеки ЗВО цифрової епохи
в структурі інформаційного
забезпечення навчального процесу,
наукової та дослідницької
діяльності ЗВО

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

11 листопада 2021 р.

Миколаїв • 2021

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА**

**СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕКИ ЗВО
ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ В СТРУКТУРІ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ, НАУКОВОЇ ТА
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗВО**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

11 листопада 2021 року

*Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова,
Наукова бібліотека,
пр. Героїв України, 9*

Миколаїв–НУК–2021

УДК 027.7 : 37.091.2

ОРГАНІЗАТОРИ:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Наукова бібліотека

ОФІЦІЙНІ ПАРТНЕРИ:

Українська бібліотечна асоціація
Миколаївська обласна бібліотечна асоціація

**Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються.**

Відповідальний за випуск Т. М. Костирко

**Сучасні тренди розвитку бібліотеки ЗВО цифрової епохи в
структурі інформаційного забезпечення навчального процесу,
наукової та дослідницької діяльності ЗВО : матеріали всеукр. наук.-
практ. конф., 11 листоп. 2021 р. – Миколаїв : НУК, 2021. – 93 с.**

До збірки матеріалів конференції увійшли доповіді та виступи фахівців бібліотечно-інформаційної сфери з нагальних питань функціонування бібліотек ЗВО, а саме: цифрової трансформації бібліотек; тренди розвитку книгозбірень; формування основ інформаційно культури та академічної доброчесності; впровадження цифрових бібліотечних сервісів; досвіду роботи з питань інформаційної компетентності; перспектив інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек; ролі бібліотеки у соціокультурному розвитку навчального закладу тощо.

УДК 027.7 : 37.091.2

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2021

© Наукова бібліотека Національного
університета кораблебудування імені адмірала
Макарова, 2021

З М І С Т

Белодєд О. В. Науково-дослідницька робота Наукової бібліотеки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова: історичний та практичний аспекти	5
Білоножка К. С. Академічна доброчесність та основи інформаційної культури для викладачів та здобувачів освіти в НУК імені адмірала Макарова	13
Домашева І.Л. Вони підкорили століття (рідкісні і цінні видання з фонду Наукової бібліотеки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова)	17
Картузов К. М. Тренди розвитку бібліотек на початку ХХІ століття: читання у цифрову епоху	20
Киричок І. В. Просування принципів академічної доброчесності в медичному університеті: колаборація бібліотеки та академічної спільноти	25
Корольова Т. Д. Формування інформаційної компетентності здобувача вищої освіти як запорука дотримання академічної доброчесності	30
Костирко Т. М. Цифрова трансформація університетських бібліотек – від інформування до навчання	37
Кузнецова І. В. Бібліотека ЗВО у соціокультурному просторі	41
Матвієнко О. Б. Роль бібліотек ЗВО у формуванні екологічного світогляду	47
Молчанова С. А., Бичко О. М. Формування академічної доброчесності та інформаційної культури в бібліотеках ЗВО	51
Петренко О. А. Цифрові бібліотечні сервіси для дослідників: опитування науковців та реакція бібліотекарів ДНУЗТ	57
Сидоренко А. І. Креативно-творчі складові в навчальному процесі майбутніх фахівців інформаційної сфери	62
Сидоренко Т. В. Формування цифрових компетентностей майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи	69
Сімоненко Н. Є. Ювілейна виставка як засіб популяризації досягнень вченого	78
Шершун Т. М. Архівний фонд Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І.І. Мечникова як структурована інформаційна база дослідницької діяльності	83
Ястремська Г. А., Фисенко І. А. Особливості надання послуг інформаційно-бібліографічним відділом бібліотеки МНАУ в умовах карантинних обмежень	89

Digital Skills: Digital Competency Models]. URL: https://obzory.hr-media.ru/cifrovye_navyki_sotrudnika. [Accessed October 2021].

12. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. European Commission: web-site. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/european-framework-digital-competence-educators-digcompedu>. [Accessed November 2021].

Sydorenko T. V.,

Candidate of Sciences in Social Communications,
appointed docent of the Department of information,
library and archives sciences Mykolaiv
branch of the Kiev National University of Culture and Arts

FORMATION OF DIGITAL COMPETENCIES OF FUTURE SPECIALISTS IN INFORMATION, LIBRARY AND ARCHIVAL AFFAIRS

The article highlights the concepts and types of digital competencies required for the formation of a competitive specialist. The components of digital competence models and their characteristics are determined. The main competencies of the Plan-scheme of the European model of digital competencies for education are highlighted. Features of formation of digital competences at bachelors of information, library and archival business are shown.

Key words: digitalization, competences, digital competences, digital learning, information, library and archival business.

УДК 021.4

Сімоненко Н. Є.,

завідуюча відділу обслуговування
Наукової бібліотеки,
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова,
Україна, м. Миколаїв, 54007,
проспект Героїв України, 9
natalysimon@ukr.net

ЮВІЛЕЙНА ВИСТАВКА ЯК ЗАСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ДОСЯГНЕНЬ ВЧЕНОГО

***Анотація.** В статті йдеться про один з різновидів виставкової діяльності бібліотек, який став візитівкою соціокультурної діяльності відділу обслуговування користувачів у машинобудівному навчально науковому інституті НУК, а саме, виставки до ювілеїв науковців. Даються їх загальні ознаки та характеристики. Також акцентується увага на особливостях виставкової діяльності відділу під час дистанційного навчання студентів.*

***Ключові слова:** виставкова діяльність бібліотек, машинобудівний навчально-науковий інститут, виставки до ювілеїв науковців.*

Як не дивно, не зважаючи на багаторічну історію бібліотек та бібліотечної справи, розуміння того, що бібліотечні скарби треба не тільки накопичувати та зберігати, але й популяризувати шляхом їх демонстрування, прийшло тільки у 19 сторіччі. У найбільш економічно розвинених країнах – Німеччині, Франції, Великобританії, США швидко зростали обсяги книгодрукування, поповнювалися фонди бібліотек. Виникає потреба знайомити громадськість з особливо цінними виданнями та бажання дякувати благодійникам за дарунки. Об'єктивно, як напрям бібліотечної роботи, виникає виставкова діяльність, яка й досі лишається основним засобом соціокультурної бібліотечної роботи. Виставкова діяльність бібліотек закладів вищої освіти спрямована на забезпечення інформаційних, освітніх, науково-дослідних, культурно-дозвіллевих та інших потреб користувачів.

Виникнення віртуальної виставки додало виставковій діяльності бібліотек таку важливу у сучасному світі рису, як доступність. Сучасні користувачі бібліотек, особливо якщо мова йде про студентів та викладачів, користуються технічними засобами та мають можливість знайомитися з експозиціями книжкових виставок, як у самій бібліотеці та аудиторіях університету, так і на її сайті або в соціальних мережах.

Доступність бібліотечних послуг у мережі інтернет стає актуальною особливо останні майже два роки, коли свої жорсткі умови всьому світу диктує пандемія. Періодичні переходи університету на дистанційну форму навчання вимушують бібліотеки підлаштовуватися під дані умови. Відео-екскурсії по виставках у супроводі тексту або музики, онлайн-презентації новинок, відеоролики, бібліографічні огляди, зняті на телефон та викладені у мережі – ось ознаки сучасної "карантинної" виставкової діяльності бібліотек.

Відеоогляди "Леся Українка: погляд із XXI століття", "Світовий океан – запобігання забрудненню", "Професор І. С. Некрасов – засновник технічної освіти в Миколаєві",

"Секрети Чорного моря", ролик у стилі "етно" за мотивами вірша Лесі Українки, ціла низка віртуальних виставок – це далеко не весь перелік того, що було зроблено та ще буде зроблено співробітниками відділу обслуговування користувачів Наукової бібліотеки у машинобудівному навчально-науковому інституті НУК у цей складний але, як виявилось, багатий на творчі ідеї період.

Але хотілося б звернути увагу на один різновид виставкової діяльності, який найбільше сприяє популяризації саме особистості вченого, його наукових, педагогічних, життєвих досягнень. Це – виставки до ювілеїв науковців інституту, які стали візитівкою соціокультурної діяльності саме відділу обслуговування у машинобудівному навчально-науковому інституті.

МННІ НУК, якому майже 100 років, став правонаступником саме того механічного відділення політехнічного інституту, яке стало колискою кораблебудівної освіти на півдні України. Він навіть розташований у будівлі, яку з повагою та шаною величають Старий корпус. Більшості кафедр інституту по 80-90 років. Тому, про добрі традиції професійної школи "машфаку" годі й казати.

Все розпочалося з того, що у 2014 році співробітники кафедри експлуатації суднових енергетичних установок звернулися до бібліотеки з проханням прийняти участь у ювілейних заходах до 70-річчя завідувача кафедри професора В. М. Горбова, а саме, підготувати виставку, де відобразити його наукові, методичні, виробничі досягнення, віхи його життєвого шляху. Цей захід започаткував традицію, і за цей період було підготовлено 18 виставок до ювілеїв нині працюючих науковців МННІ та 7 виставок з циклу "Їх немає. Про них пам'ятають" до ювілеїв видатних діячів МННІ минулих років.

Ювілейні виставки можна об'єднати та охарактеризувати декількома ознаками:

- за змістом – вони завжди персональні; готуються до ювілеїв саме професорів, за дуже рідкісними виключеннями;
- за статусом – можуть бути самостійні, а можуть супроводжувати ювілейні або пам'ятні заходи;
- за місцем експонування – можуть бути організовані в бібліотеці, аудиторії, конференц-залі;
- за часом функціонування – можуть діяти тиждень, якщо знаходяться у приміщенні бібліотеки, або день, якщо за її межами;
- за ініціативою організаторів – організовуються або за пропозицією колег ювіляра, або за ініціативою бібліотекарів, але обов'язково узгоджується з ювіляром або колегами;

- за часом публікації і надходження в бібліотеку представлених матеріалів – має бути максимальне охоплення, але дуже важливо дати зрозуміти, що це не весь обсяг документів, які є в наявності у бібліотеці;

- за видами представлених видань – на виставці можуть бути представлені книги, компакт-диски, вітчизняні та закордонні періодичні видання, матеріали конференцій, збірники наукових праць, патенти на винаходи, дипломи. Все, що може максимально розкрити наукові, педагогічні, виробничі досягнення науковця (як наприклад, окремим розділом виставки до 55-річчя Олександра Костянтиновича Чередніченка були представлені авторські свідоцтва та патенти на винаходи, завдяки яким він отримав звання Заслужений винахідник України; а особлива гордість професора М. І. Радченка – це його учні. багато з яких стали переможцями Всеукраїнських конкурсів. Відповідні дипломи гідно проілюстрували виставку, присвячену його 70-річчю);

- за особливостями оформлення – при підготовці ювілейної виставки можна використовувати все, що допоможе глядачам побачити індивідуальність вченого, його людські якості, етапи його становлення як науковця, навіть узнати про його хоббі. Родзинкою виставки можуть стати автобіографічні довідки, фотоматеріали, вирізки зі старих газет, сімейні архіви. Ілюстративний матеріал, моделі, квіти, різна бутафорія доповнять її у вигляді фону;

- також можна акцентувати увагу глядачів на важливих деталях, як то посвідчення дійсних членів всесвітньовідомих професійних об'єднань, як наприклад професор В. М. Горбов є членом Королівського товариства суднобудівників Великобританії. або помітки про участь деяких шановних науковців (Г. Ф. Романовського, М. Р. Ткача, Б. В. Димо, Ю. Л. Мошенцева) у створенні офіційного видання Правил класифікації та побудови морських суден Регістру судноплавства України (РУ).

Практика підготовки подібних ювілейних виставок – це не тільки спроба віддати данину великої вдячності тим, хто сьогодні, незважаючи на великі труднощі, примножують надбання наукової та педагогічної школи інституту та тим, хто стояв у витоків машинобудівної освіти Півдня України. Для бібліотекарів – це популяризація власних багатих фондів, для викладачів – ще один привід привітати або згадати колегу або навіть спонукання до здорової конкуренції, а для студентів – знайомство з досягненнями та особистістю викладача, що має як пізнавальний, так і неабиякий виховний ефект.

Список використаної літератури

1. Виставкова діяльність – інформаційне обличчя публічної бібліотеки : методичні поради / КЗ "ОУНБ ім. Тараса Шевченка" Черкас. обл. ради ; уклад. Т. Горда, Черкаси, 2014, 24 с.
2. Захарова Н. Виставкова діяльність бібліотек як елемент інформаційного обслуговування, Наукові праці НБУ імені В.І. Вернадського, К., 2014, Вип. 39, С. 467 - 473
3. Українська бібліотечна енциклопедія. URL:
<https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%92%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA>.

References

1. Gorda T. 2014. Vystavkova diyal'nist' – informatsiyne oblychchya publichnoyi biblioteky [Exhibition activity - the information face of the public library]: methodical advice, Cherkasy Regional Universal Scientific Library named after T.G. Shevchenko, Cherkasy
2. Zakharova N. 2014. Vystavkova diyal'nist' bibliotek yak element informatsynoho obsluhovuvannya [Exhibition activities library as an element of information service] Naykovi pratsi NBU imeni V.I. Vernadskogo, ussue 39, pp.467-473
3. Ukrayins'ka bibliotechna entsyklopediya [Ukrainian library encyclopedia] Available <https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%92%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA>.

Simonenko N.

Head of Department

Scientific Library of the Admiral Makarov National University of Shipbuilding,

Mykolaiv, Heroes of Ukraine avenue, 9

ANNIVERSARY EXHIBITION AS A MEANS OF POPULARIZING THE ACHIEVEMENTS OF THE SCIENTIST

Abstract. The article talks about one of the varieties of exhibition activities of libraries, which has become the hallmark of the socio-cultural activities of the user service department at the

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

Сучасні тренди розвитку бібліотеки ЗВО цифрової епохи в структурі інформаційного забезпечення навчального процесу, наукової та дослідницької діяльності ЗВО

Всеукраїнська науково-практична конференція

Machine-Building Educational and Scientific Institute Admiral Makarov National University of Shipbuilding, namely, exhibitions dedicated to the anniversaries of scientists. The attention is also focused on the peculiarities of the exhibition activities of the department during distance learning of students.

Keywords: exhibition activity of libraries, Machine-Building Educational and Scientific Institute, exhibitions for the anniversaries of scientists

Симоненко Н.,
заведующая отделом обслуживания
Научной библиотеки,
Национальный университет кораблестроения
имени адмирала Макарова,
украина, г. Николаев, 54007

ЮБИЛЕЙНАЯ ВЫСТАВКА КАК СПОСОБ ПОПУЛЯРИЗАЦИИ ДОСТИЖЕНИЙ УЧЕНОГО

Аннотация. В статье говорится об одной из разновидностей выставочной деятельности библиотек, которая стала визитной карточкой социокультурной деятельности отдела обслуживания пользователей в машиностроительном учебно-научном институте НУК, а именно, выставки к юбилеям ученых. Даются их общие признаки и характеристики. Также акцентируется внимание на особенностях выставочной деятельности отдела во время дистанционного обучения студентов.

Ключевые слова: выставочная деятельность библиотек, машиностроительный учебно-научный институт, выставки к юбилеям ученых

УДК 930.25:027.7:378.4(477.74-21)

Шершун Т. М.,
завідувач сектором архівів Відділу рідкісних видань
Наукової бібліотеки,
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова
library@onu.edu.ua
ResearcherID: J-3224-2016

Наукове видання

**СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕКИ ЗВО
ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ В СТРУКТУРІ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ, НАУКОВОЇ ТА
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗВО**

Всеукраїнська науково-практична конференція

11 листопада 2021 року

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

(українською мовою)

Відповідальний за випуск Т. М. Костирко

Редактор С. В. Ларенкова